

Trends in autopsie - 2020

Versie 1.0 – April 2021

Auteur: Afdeling autopsie

Gegevens van 2020

In 2020 werden er net geen 10.000 dieren onderzocht in de autopsiezaal. Deze cijfers blijven in de lijn van de vorige jaren. Voor groepsdiagnostiek (varkens, pluimvee en pelsdieren) worden er tot 5 dieren aanvaard per autopsieverlag. De gedetailleerde gegevens zijn terug te vinden in Tabel 1.

Tabel 1: Overzicht autopsieverlagen en onderzochte dieren in 2020

	Aantal
Aantal autopsieverlagen	7.213
Aantal onderzochte dieren	9.804

In 2020 onderzocht DGZ, dankzij de financiële steun van het FAVV, een kleine 4000 abortusdossiers van rundveebedrijven. Bijna 3400 foetussen werden onderworpen aan een lijkschouwing. Verder werden er bijna 130 abortusdossiers van schapen- en geitenbedrijven onderzocht. Het abortusprotocol omvat een standaardprotocol waarbij de nadruk ligt op monstername voor verder onderzoek.

In Tabel 2 wordt een overzicht gegeven van het aantal autopsieverlagen (zonder abortusprotocol) per diersoort en per motief. Deze omvatten de lijkschouwingen in het kader van algemene diagnostiek, epidemiologische bewaking, Veepeiler... Hierbij wordt een uitgebreide lijkschouwing uitgevoerd door een dierenarts veterinaire pathologie. Op basis van de aangeleverde anamnese en de vaststellingen bij lijkschouwing worden gepaste monsternames en aanvullende onderzoeken uitgevoerd. In oktober 2019 zijn we ook gestart met autopsies op kleine huisdieren.

Tabel 2: Overzicht autopsieverlagen in 2020 (uitgezonderd abortusprotocol) per diersoort en per motief

	Herkauwers en kameelachtigen		Varkens		Pluimvee		Pelsdieren		Paardachtigen		Kleine huisdieren	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Diagnostiek	1.151	96,8	428	21,0	223	66,2	55	100	27	100	54	100
Veepeiler	35	2,9	101	4,9								
Verhoogde waakzaamheid	4	0,3	1.512	74,1	114	33,8						
Totaal	1.190	100	2.041	100	337	100	55	100	27	100	54	100

Onderzochte diersoorten:

- *Herkauwers + kameelachtigen = rund, schaap, geit, hert, alpaca, lama*
- *Pluimvee = alle pluimvee + vogels*
- *Paardachtigen = paard + pony*
- *Pelsdieren = konijn + haas*

Ten opzichte van 2019 werden er over de diersoorten heen meer autopsies uitgevoerd. De dossiers met als motief verhoogde waakzaamheid kaderen in de bewaking van aangifteplichtige ziektes. Bij herkauwers was

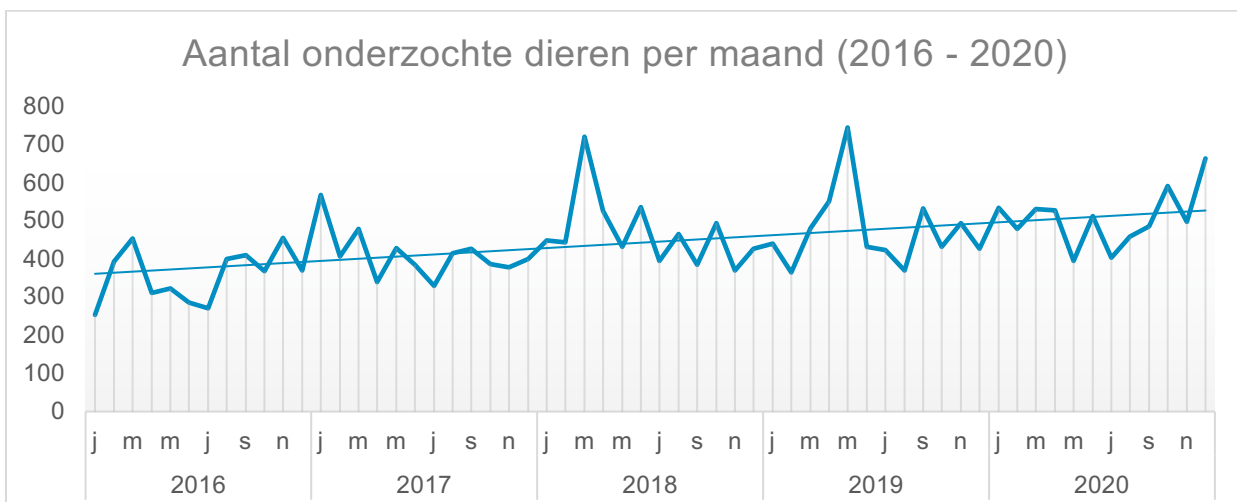
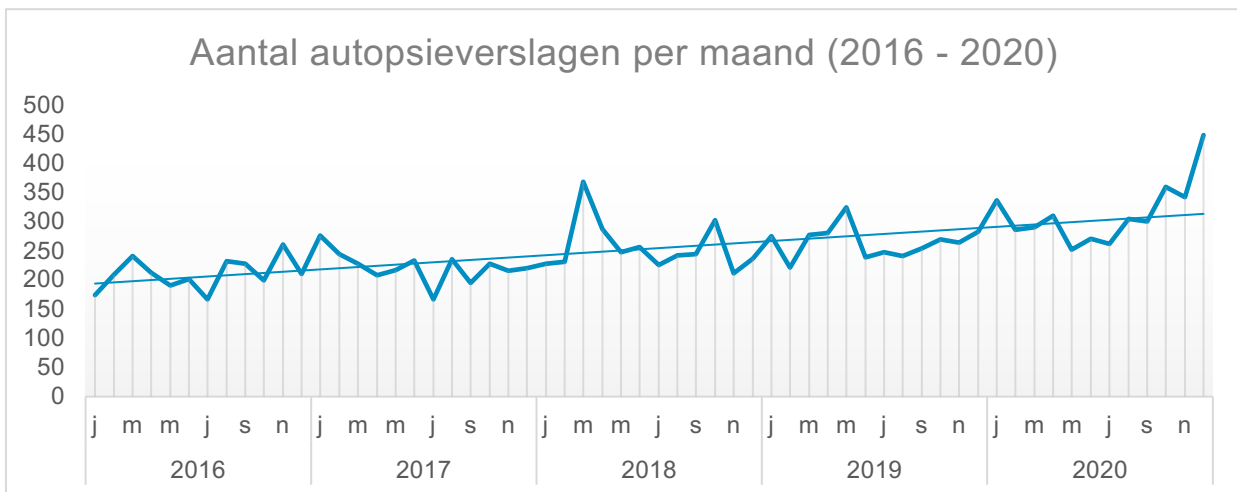

dit voor dieren verdacht van blauwtong en bij pluimvee voor aviaire influenza (AI) of Newcastle Disease (NCD). Sinds half september 2018 werd het motief verhoogde waakzaamheid ook uitgevoerd voor de Afrikaanse Varkenspest (AVP) bij varkens. Bij dieren die onder dit motief werden aangeleverd, werd een pool van organen (milt, nier, mesenteriale lymfeknoop en tonsil) bemonsterd voor een PCR-test naar AVP.

Algemene trends van de laatste 5 jaar

In onderstaande twee grafieken wordt een overzicht gegeven van het aantal uitgevoerde lijkschouwingen en respectievelijk het aantal onderzochte dieren over de laatste vijf jaren heen. Deze grafieken zijn verschillend aangezien er bij groepsdiagnostiek meerdere dieren kunnen worden opgenomen in één autopsieverslag. De dossiers van het abortusprotocol werden in deze grafieken niet opgenomen.

We zien een geleidelijke stijging, zowel van het aantal autopsieverslagen als van het aantal onderzochte dieren. Vanaf de tweede helft van 2020 zien we een sterke stijging van het aantal autopsieverslagen en van het aantal onderzochte dieren. Deze is voornamelijk toe te wijzen aan een piek in de varkensdiagnostiek ten gevolge van de verplichting om varkens voor de start van een behandeling te onderzoeken op Afrikaanse varkenspest naar aanleiding van de detectie van dit virus in ons land bij everzwijnen in september 2018.

Hieronder worden de trends van de laatste vijf jaar meer gedetailleerd besproken per diersoortgroep.

Trends - herkauwers

In onderstaande grafieken zien we het aantal autopsieverslagen en het aantal onderzochte dieren voor de categorie herkauwers (rund, schaap, geit, alpaca en lama).

Beide grafieken zijn gelijkaardig opgebouwd gezien bij rundvee steeds één dier per autopsiedossier wordt behandeld. Bij schapen en geiten worden wel meerdere dieren in één dossier behandeld wanneer het een groepsproblematiek betreft.

Bij herkauwers is er een beperkte seizoensinvloed, waardoor het in de wintermaanden iets drukker is dan tijdens de rest van het jaar. We zagen in 2020 een lichte toename van het aantal autopsieverslagen met 9,2% en 7,3% voor respectievelijk rundvee en kleine herkauwers ten opzichte van 2019. Voor 2020 schommelde het aantal autopsieverslagen per maand tussen de 87 (juli) en de 127 (maart).

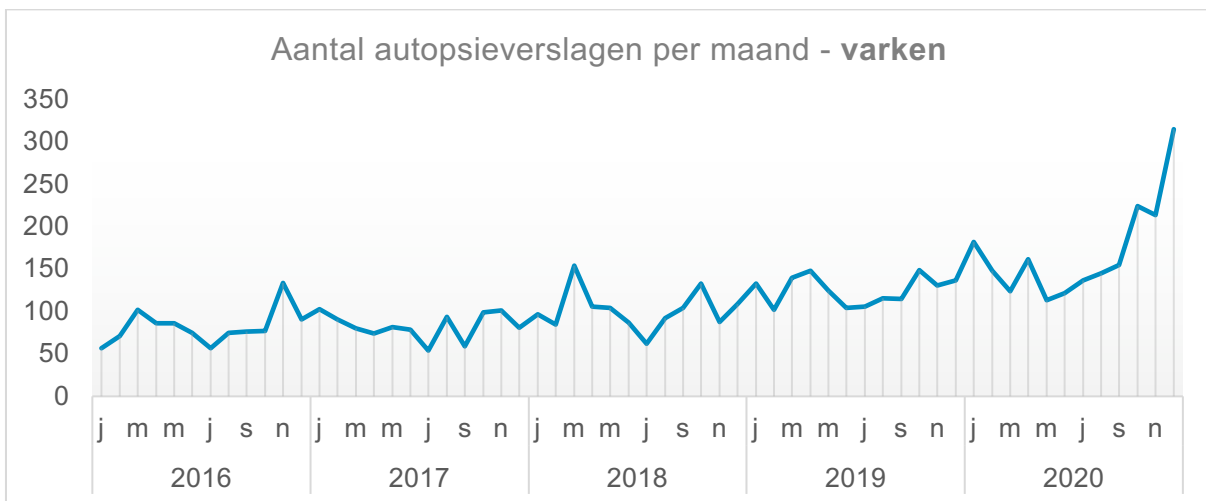

Trends - varken

Ook hier zien we in onderstaande grafieken het aantal autopsieverslagen en het aantal onderzochte dieren voor de categorie varkens. Gezien het bij zuigende of gespeende biggen dikwijls groepsdiagnostiek betreft, worden over het algemeen verschillende dieren (maximaal vijf) in één autopsieverslag besproken. Bij fokdieren (zeugen en beren) betreft het hoofdzakelijk individuele sterftes, waardoor meestal maar één dier per autopsieverslag wordt besproken. De categorie vleesvarkens sluit aan bij beide opties. In de autopsiezaal zijn ook meer dan 280 dossiers met foetussen of vroeggeboren biggen behandeld, deze dieren zijn niet opgenomen in onderstaande grafieken. Meer info hierover kan teruggevonden worden in het gedetailleerd jaarverslag 2020 voor varken.

Bij varkens zagen we in 2020 een toename van 36% van het aantal autopsieverslagen ten opzichte van 2019; ten opzichte van 2018 is dit zelfs een stijging met 67%. Deze stijging is te wijten aan de sterke toename van het aantal autopsies onder de rubriek verhoogde waakzaamheid voor Afrikaanse varkenspest. Het aantal autopsieverslagen schommelde per maand tussen de 113 (mei) en de 315 (december); dit laatste getal is meer dan een verdubbeling ten opzichte van de drukste maand in 2019. Per maand werden er gemiddeld 270 varkens gelijkgeschouwd (208 in 2019), goed voor zo'n 170 dossiers (126 in 2019).

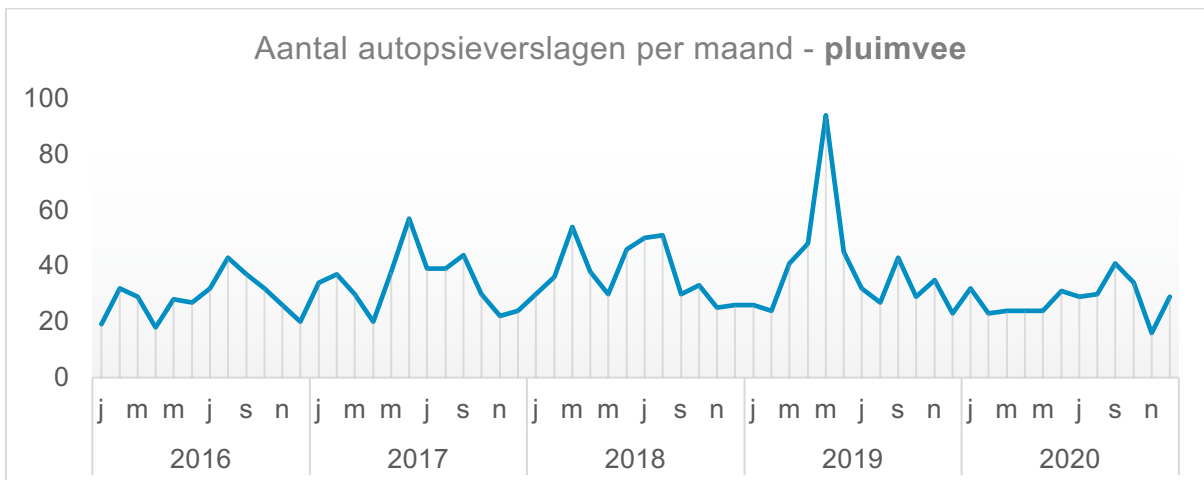

Trends - pluimvee

Onderstaande grafieken tonen het aantal autopsieverslagen en het aantal onderzochte dieren voor de categorie pluimvee. Industrieel pluimvee is typisch groepsdiagnostiek waardoor tot vijf dieren worden gelijkschouwd per autopsieverslag. Indien meerdere hokken worden aangeboden, worden maximaal vijf dieren per hok gelijkschouwd. Dit verklaart het grote aantal dieren voor een beperkter aantal autopsieverslagen. Hobbypluimvee omvat zowel groepsdiagnostiek als individuele diagnostiek waardoor het aantal dieren per autopsieverslag varieert (met een maximum van vijf).

In vergelijking met 2019 hadden we in 2020 een lager aantal autopsieverslagen voor pluimvee. Dit is te wijten aan de uitgesproken piek in het aantal autopsieverslagen voor pluimvee in 2019 die samenviel met de uitbraak van een laagpathogene aviaire influenzastam (H3N1) in de Belgische pluimveesector. Het aantal dossiers dat in 2020 werd behandeld onder 'verhoogde waakzaamheid' was dan ook een stuk lager dan in 2019, namelijk 114 dossiers in 2020 ten opzichte van 166 in 2019 (in 2017 en 2018 waren dit telkens 116 dossiers). In 2020 was het aantal dossiers dat werd behandeld eerder constant over de maanden heen. Gemiddeld werden er per maand 111 stuks pluimvee gelijkschouwd, afkomstig van gemiddeld 28 dossiers. Eén dossier bevatte gemiddeld 4 stuks pluimvee. September was de drukste maand met een totaal van 41 dossiers. In november werd het kleinste aantal dossiers behandeld, namelijk 16.

Naast dit algemene trendverslag is er nog een gedetailleerd verslag beschikbaar voor rundvee, kleine herkauwers, kameelachtigen, paard, varken, konijn, kleine huisdieren en pluimvee. Hierin worden per diersoort de verschillende leeftijdscategorieën uitgesplitst en worden de meest voorkomende doodsoorzaken besproken.

Deze verslagen kunt u terugvinden op onze website: <https://www.dgz.be/autopsie>.

Contactgegevens

Met uw vragen over autopsie bij de verschillende diersoorten kunt u terecht bij DGZ op tel. 078 05 05 23 of e-mail helpdesk@dgz.be.